

**RAPPORT FOR ARKÆOLOGISK PRØVEGRAVNING VED
STORE DRAGSHØJ II, KALKERUP, FENSMARK**

NÆM 1999:110

LOKALPLAN F.4.3.

NÆSTVED MUSEUM 1999

RAPPORT FOR PRØVEGRAVNING VED STORE DRAGSHØJ II, KALKERUP, FENSMARK

NÆM 1999:110

Prøvegravningen på det knap 8.000 m² store areal beliggende i den nordvestlige udkant af Kalkerup (nordlige del af matr.nr. 2a, Kalkerup By, Fensmark) blev udført forud for den kommende boligbebyggelse på stedet (jf. Holmegaard Kommunes lokalplan nr. F.4.3.). De arkæologiske undersøgelser udførtes af arkæolog Thomas Roland i dagene 14.-15. VI.1999 og betaltes af Holmegaard Kommune.

Topografisk er området beliggende på den sydvestlige top (omkring kote 63 oh) og skråning af et langstrakt, nordvest-sydøst forløbende plateau. Mod foden i sydvest (omkring kote 60 oh) findes et vådbundsområde, der stadig er delvist vandfyldt. Ved prøvegravningen kunne det endvidere påvises, at der både ved toppen samt på skråningen tidligere have været lavninger eller fugtige drag, hvilke dog har været opfyldt allerede i 1800-tallet, idet de ikke ses på målebordskortet fra 1861.

Undergrunden varierede noget, fra forholdsvis ren, hvidgul let sandet moræneler til mere heterogent, meleret sandblandet ler med usædvanligt mange ralsten, der vanskeliggjorde afgravningen betydeligt. Muldlaget var sjældent særlig tykt (ca. 30 cm), bortset fra områderne kendetegnet af tidligere lavninger (markeret med skravering på oversigtsplanen). Her kunne muld- eller opfyldslagene opnå en tykkelse af ca. 1 m.

Det skal endvidere bemærkes, at muldlaget i nordvest indtil ca. 10-15 m syd for støjvolden mod Glasværksvej var bemærkelsesværdigt tyndt, ligesom der var aftryk efter makinekøretøjer i undergrundsleren, hvilket antyder, at dette område tidligere havde været afgravet, sandsynligvis i forbindelse med etableringen af støjvolden.

Ved prøvegravningen blev udlagt 12 søgegrøfter af 1,70 m bredde, jævnt fordelt over arealet (jf. bilag). Der fremkom herved generelt kun få anlægsspor. På den vestlige (lavtliggende) del af arealet således kun enkelte brandgruber med ildskørnede sten (anlæg 2-4, jf. anlægsregistrant) samt en grøft af uvis alder (anlæg 1) og på den højereliggende midterdel enkelte ukarakteristiske gruber samt et muligt stolpehul (anlæg 5-7).

I den nordøstlige del af området fremkom i den ene grøft en mindre ansamling af stolpehuller (anlæg 19), der sandsynligvis stammer fra en oldtidsbebyggelse på stedet. Da imidlertid disse anlæg lå i det stærkt afgravede område op mod støjvolden, på det snævre stykke op til det tidligere lavningsområde sydfor, blev dette ikke eftersøgt yderligere.

I modsætning til disse områder af arealet stod den sydøstlige del, syd for stendiget – og syd for den tidligere lavning! - på hvilken en del spor efter oldtidsbebyggelse fremkom. Her fandtes således tre gruber og otte stolpehuller, heraf to med smuldrende rester af oldtidskeramik (anlæg 8-18). Der kunne i de fremkomne anlæg ikke umiddelbart udskilles sammenhængende konstruktioner, men da anlægssporene fortsatte også ved udvidelse af søgegrøften, må dette areal regnes for del af et tidligere bosættelsesområde, der kræver en egentlig arkæologisk undersøgelse forud for det kommende byggeri.

På den nordøstlige del af arealet fandtes ved prøvegravningen endnu et nordvest-sydøst forløbende stendige, der dog vil blive fjernet i forbindelse med det kommende byggeri. Diget er temmelig markant, sat af relativt store sten og bør punktvist undersøges/opmåles inden destruktionen.

Konkluderende må således fastslås, at den sydøstlige del af det kommende bebyggelsesområde kræver yderligere arkæologiske undersøgelser forud for anlægsarbejdet, - et areal på ca. 70 x 25 m. Ved disse undersøgelser skal de bevarede rester af oldtidsbebyggelsen på steder registreres og beskrives. Dette ikke mindst for at kunne sammenholde fundene med de tidligere fremkomne bebyggelsesspor på matriklerne østfor. I denne forbindelse skal endvidere stendiget registreres ved 1-2 tværsnit, der kan belyse opbygningsdetaljer samt muligvis fremskaffe daterende materiale.

Næstved Museum

21.VI.1999 Thomas Roland

ANLÆGSREGISTRANT

- 1: Grøft orienteret ca. NØ-SV; 80 cm bred, 12 cm dyb.
- 2: Brandgrube; 80 cm i diam., 18 cm dyb.
- 3: - m. brændte sten og trækul; 12 cm i diam., 12 cm dyb.
- 4: - ; 50 cm i diam.
- 5: Grube(?) i kant; 25 cm i diam., 9 cm dybt.
- 7: Oval grube i kant; >40 cm i diam.
- 6: Stolpehul(?) i kant; >60 cm i diam.
- 8: Grube i kant.
- 9: Stolpehul; 25 cm i diam.
- 10: Grube; 50 cm i diam.
- 11: Stolpehul; 20 cm i diam.
- 12: Stolpehul; 25 cm i diam.
- 13: Stolpehul; 28 cm i diam. (indeholdt oldtidskeramik).
- 14: Stolpehul; 20 cm i diam., 17 cm dybt.
- 15: Stolpehul; 20 cm i diam.
- 16: Stolpehul; 25 cm i diam. (indeholdt oldtidskeramik).
- 17: Stolpehul; 25 cm i diam., 7 cm dybt.
- 18: Grube (trækulsfyldt); 60 cm i diam., 10 cm dyb.
- 19: 2-3 stolpehuller.